

Bruksela, 28.07.2003

SEC(2003)895

Dokument roboczy Komisji Europejskiej

**PRZEWODNIK W SPRAWIE KRYTERIÓW I WARUNKÓW
WDRAŻANIA FUNDUSZY STRUKTURALNYCH
W RAMACH WSPARCIA KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ¹**

¹ Niniejszy dokument („*Guidelines on criteria and modalities of implementation of structural funds in support of electronic communications*”) przetłumaczony z języka angielskiego nie jest aktem prawnym Unii Europejskiej. Jest to przewodnik Komisji Europejskiej posiadający charakter wytycznych.

Ważne dla beneficjenta - z punktu widzenia przygotowania projektu dotyczącego Infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego oraz jego oceny - zasady „otwartego dostępu” oraz „neutralności technologicznej” zostały zawarte w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004r. w sprawie przyjęcia *Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006* (Dz. U. Nr 166, poz. 1745) oraz opisane w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 sierpnia 2004r. w sprawie przyjęcia *Uzupełnienia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006* (Dz. U. z 2004r., Nr 200, poz. 2051).

Spis Treści

1. Cele dokumentu	4
2. Tło przewodnika	5
- <i>Rozwój polityki</i>	5
- <i>Ramy prawne w sektorze komunikacji elektronicznej</i>	5
- <i>Uzasadnienie dla interwencji funduszy strukturalnych</i>	6
3. Zapotrzebowanie i treść elektroniczna	7
- <i>Modernizacja sektora publicznego</i>	7
- <i>Stymulowanie zapotrzebowania w sektorze prywatnym</i>	8
- <i>Rozwój treści elektronicznych</i>	8
- <i>Podnoszenie umiejętności związanych z posługiwaniem się technologiami cyfrowymi</i>	8
4. Finansowanie infrastruktury komunikacji elektronicznej: kryteria interwencji EFRR	9
- <i>Potrzeba określenia ram strategicznych</i>	9
- <i>Zasięg geograficzny</i>	9
- <i>Neutralność technologiczna</i>	10
- <i>Wolny dostęp</i>	10
5. Zasady wdrażania	11
- <i>Procedura przetargowa</i>	11
- <i>Finansowanie</i>	12
- <i>Własność</i>	12
- <i>Przejrzystość</i>	13
- <i>Poziom dofinansowania</i>	13
- <i>Ewaluacja, monitorowanie i wykorzystanie wskaźników</i>	14
6. Przypadek drugiej generacji telefonii komórkowej	15
Aneks 1	16
Aneks 2	17
Aneks 3	18

1. Cele dokumentu

Celem niniejszego przewodnika jest udzielenie pomocy regionom, które zamierzają współfinansować inwestycje ze środków funduszy strukturalnych, w sektorze komunikacji elektronicznej. W ramach programów pomocy regionalnej funduszy strukturalnych wybór projektów odbywa się w oparciu o formę zarządzania zdecentralizowanego, gdzie decyzje dotyczące projektów, które mają być współfinansowane, podejmowane są przez partnerów programu tj.– grupę podmiotów publicznych i prywatnych, które uczestniczą w realizacji celów programu. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) jest głównym instrumentem finansowym wspierającym spójność i politykę regionalną w UE.

Przewodnik jest zbliżony swym zakresem do informacji skierowanych do zarządzających programem i inwestorów pod egidą Dyrekcji Generalnej Polityki Regionalnej. W szczególności, stanowi on aktualizację oraz uzupełnienie komisyjnego dokumentu roboczego² przygotowanego w roku 1999 dla bieżącego okresu programowania, odzwierciedlającego najnowsze trendy w sektorze.

Zgodnie z propozycją Komisji³ zatwierdzoną przez wiosenny Szczyt Rady Europejskiej przewodnik określa *‘kryteria i warunki wdrażania funduszy strukturalnych w ramach wsparcia sektora komunikacji elektronicznej, zwłaszcza infrastruktury szerokopasmowej, w szczególności na obszarach wiejskich i obszarach o niskiej gęstości zaludnienia, oddalonych geograficznie’*⁴.

Obecny przewodnik koncentruje się głównie na infrastrukturze komunikacyjnej, biorąc jednocześnie pod uwagę potrzeby związane z kwestiami powiązаныmi z tą infrastrukturą. Podejmuje również kwestie telefonii komórkowej drugiej generacji, ujmowanej w różnych kontekstach, w okresie 2004-2006.

Przewodnik ma charakter indykacyjny⁵. Jest również komplementarny w stosunku do ogólnych zasad dla średniookresowego przeglądu interwencji funduszy strukturalnych, które będą miały miejsce w 2003 roku. Bierze on również pod uwagę specyficzną sytuację nowych krajów członkowskich.

² Komisja Europejska, *Spółczesność Informacyjna i rozwój regionalny - interwencje EFRR 2000-2006* – kryteria oceny programu, SEC/1999/1217

³ W dokumencie „*Commission communication on electronic communications: the Road to the Knowledge Economy*” (COM(2002) 65 Final) z roku 2003, zostało stwierdzone: *‘Jako, że w 2003 roku nastąpi średniookresowy przegląd programów finansowanych z funduszy strukturalnych, powstaje szansa dla krajów członkowskich, aby położyć szczególny nacisk na ten priorytet, w oparciu o potrzeby regionalne. Na wiosnę 2003 Komisja przekaże krajom członkowskim przewodnik dotyczący kryteriów i zasad wdrażania funduszy strukturalnych dla wspierania sektora komunikacji elektronicznej, głównie infrastruktury szerokopasmowej i bezprzewodowej.’*(p7)

⁴ Konkluzje wiosennego Szczytu Rady Europejskiej, Korfu, 21 marca 2003

⁵ Przewodnik ten nie narusza żadnych wskazówek czy komunikatów, które Komisja może przyjąć, a które mogą dotyczyć zasad udzielania pomocy państwa na działania związane z Usługami Świadczoneymi w Ogólnym Interesie Gospodarczym

2. Tło przewodnika

Od 1999 roku, społeczeństwo informacyjne przeszło znaczące zmiany, głównie w kontekście polityki (*eEurope*), jak i nowych regulacji prawnych w sprawie sieci komunikacji elektronicznej i usług (nowy zbiór dyrektyw). Zmiany te, mogą mieć znaczący wpływ na wsparcie z funduszy strukturalnych dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionach mniej rozwiniętych.

- *Rozwój polityki*

Plan Działań *eEurope2002*⁶ uzgodniony przez szefów państw i rządów na Szczycie Rady Europejskiej w Feira, w czerwcu 2000, określił, że priorytetem dla UE jest zapewnienie, aby regiony mniej rozwinięte mogły w pełni uczestniczyć w społeczeństwie informacyjnym. W dokumencie zawarto również rekomendację, że nowa infrastruktura i usługi w Europie mogą być wspierane z funduszy europejskich, pod warunkiem, że udzielona w ten sposób pomoc publiczna nie zaburza zasad konkurencji oraz respektuje zasadę neutralności technologicznej.

W 2002 roku na Szczycie Rady Europejskiej w Sewilli zatwierdzono Plan Działań *eEurope2005*, który ustanawia strategię tworzenia infrastruktury szerokopasmowej dostępnej po przystępnej cenie dla biznesu i obywateli w całej Europie. Określa również potrzebę stworzenia adekwatnych zasobów treści i usług, ze szczególnym naciskiem położonym na administrację publiczną (*e-government*), dynamiczne środowisko biznesu (*e-business*), usługi zdrowotne (*e-health*), i edukację (*e-learning*). W następstwie, na wiosennym Szczycie Rady Europejskiej w marcu 2003, wezwano kraje członkowskie do przygotowania krajowych strategii dostępu szerokopasmowego do końca 2003 roku.

- *Ramy prawne w sektorze komunikacji elektronicznej*

Reakcją na konkluzje Szczytu Rady Europejskiej w Lizbonie, (w dniach 23-24 marca 2000), oraz na komunikat o rezultatach konsultacji publicznych dotyczących przeglądu sektora komunikacji elektronicznej z 1999 roku, było opracowanie w 2002 roku pakietu założeń dla nowych ram prawnych w sektorze usług i sieci elektronicznych.

Ramy prawne w sektorze komunikacji elektronicznej

Dyrektywa (2002/21/EC) w sprawie jednolitej struktury regulacji dla sieci i usług komunikacji elektronicznej

Dyrektywa (2002/19/EC) w sprawie dostępu i połączeń

Dyrektywa (2002/20/EC) w sprawie autoryzacji

Dyrektywa (2002/22/EC) w sprawie powszechnych usług i praw użytkowników

Dyrektywa (2002/58/EC) w sprawie ochrony danych i polityki prywatności

Dyrektywa (2002/77/EC) w sprawie konkurencyjności na rynkach usług i sieci komunikacji elektronicznej

Rozporządzenie (EC) 2887/2000 o niezależnym dostępie do pętli lokalnych

Dyrektywy te muszą być wprowadzone przez kraje członkowskie do 25 lipca 2003, z wyjątkiem dyrektywy dotyczącej ochrony danych (31 października 2003)

⁶ *eEurope2002 – Społeczeństwo Informacyjne dla Wszystkich*

Nowa struktura ram prawnych ma na celu stworzenie, w dobie liberalizacji rynku, spójnego, niezawodnego i elastycznego podejścia do przepisów w sferze sieci i usług komunikacji elektronicznej, a równocześnie zapewnienie minimum usług dostępnych dla wszystkich użytkowników po przystępnej cenie, oraz przestrzeganie podstawowych praw konsumentów.

- *Uzasadnienie dla interwencji funduszy strukturalnych*

Działania Wspólnoty poprzez fundusze strukturalne mają na celu, wśród głównych założeń, promocję rozwoju i przystosowania strukturalnego regionów słabiej rozwiniętych (Cel 1) oraz ekonomiczną i społeczną restrukturyzację regionów (Cel 2)⁷. Działania wspierane przez fundusze muszą również pozostawać w zgodzie z polityką unijną, włączając w to również zasady konkurencji.

W swoich wskazówkach na okres programowania 2000-2006⁸, Komisja Europejska określiła społeczeństwo informacyjne jako kluczowy priorytet dla interwencji funduszy strukturalnych, mocno podkreślając jednocześnie kwestię zapotrzebowania na usługi i aplikacje.

Spółeczeństwo informacyjne ma duży potencjał, dla wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej tj. poprzez wyrównywanie różnic ekonomicznych i społecznych w Europie. Jednakże, powodzenie strategii rozwoju regionalnego zależeć będzie w dużej mierze od zdolności regionów do integracji dostępnych Technologii Informacji i Komunikacji (ICT).

Główne zmiany w sektorze komunikacji elektronicznej – np. szybkie tempo zmian w technologii, powolny proces przyjmowania usług szerokopasmowych, zmiany w strukturze regulacji prawnych – powodują, że niezbędnym staje się przeanalizowanie roli funduszy publicznych biorąc pod uwagę ich strategiczne znaczenie dla rozwoju gospodarczego. Po latach liberalizacji rynku, w dalszym ciągu są dowody na niepełny zasięg zmian pod względem geograficznym, nawet przy tak ugruntowanych technologiach, jak sieci GSM.

W nowych krajach członkowskich, wdrażanie ‘*acquis*’ w obszarze społeczeństwa informacyjnego może mieć znaczne skutki finansowe, jako że wprowadzenia podstawowej infrastruktury komunikacji elektronicznej jest jeszcze nie zakończone. Obejmuje to również finansowanie zobowiązań wynikających z usług powszechnie dostępnych⁹.

Ryzyko poszerzenia „wykluczenia cyfrowego” (*digital divide*) oraz gospodarcze konsekwencje np. zmiana lokalizacji działalności gospodarczej, pchnęła wiele rządów do zainteresowania się nowymi rozwiązaniami, które zwiększą zastosowanie infrastruktury

⁷ Rozporządzenie Rady Nr 1260/99 z 21 czerwca 1999 wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych

⁸ Komisja Europejska, *Fundusze strukturalne i ich koordynacja z Funduszem Spójności – przewodnik po programach w okresie 2000-2006*, COM 1999 (344)

⁹ Zgodnie z nową regulacją prawną (Dyrektywa 2002/22/EC) dotyczącą usług powszechnie dostępnych i praw użytkownika, usługa powszechnie dostępna jest „zapewniona wszystkim końcowym użytkownikom na całym terytorium, bez względu na lokalizację geograficzną, na określonym poziomie jakości, oraz biorąc pod uwagę poszczególne uwarunkowania krajowe, po przystępnej cenie”. Zakres usługi powszechnie dostępnej jest zdefiniowany jako zapewnienie, między innymi, dostępu do stacjonarnej sieci telefonii publicznej w oparciu o komunikację głosową i dane, jak również wąskopasmowy dostęp do Internetu. Nie obejmuje to telefonii komórkowej oraz szerokopasmowego dostępu do Internetu.

szerokopasmowej na terenach mniej rozwiniętych. W takich miejscach, izolacja geograficzna i niski poziom zaludnienia mogą sprawić, że koszt udoskonalenia obecnej infrastruktury będzie niemożliwy do poniesienia. Na terenach wiejskich, brak dostępu do odpowiedniej infrastruktury jest główną przeszkodą uniemożliwiającą rozwój takich branż jak na przykład turystyka, a tym samym jest źródłem występowania różnic społecznych.

Koszty inwestycji niezbędnych, aby pokryć obecne i przyszłe zapotrzebowanie w sferze rozwoju społeczeństwa informacyjnego, są często trudne do uzasadnienia w ściśle komercyjnym znaczeniu. Istnieje ryzyko, że ze względu na potencjalną nieopłacalność inwestycji, cel spójności, który leży u podstaw tj. *eEurope2000* – „zapewnienie dostępu do społeczeństwa informacyjnego dla wszystkich” może być poddany w wątpliwość.

Inwestycje finansowane ze środków funduszy strukturalnych muszą iść dalej niż dyktuje ściśle komercyjne podejście, i brać pod uwagę szerszy kontekst pożytku publicznego. Ich rolą jest zapewnienie, aby obszary mniej rozwinięte znalazły się na czele rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez przyspieszenie wprowadzania technologii szerokopasmowych, a także zapewnienie lepszej spójności terytorialnej. Jest to również ważne dla przyszłego wsparcia finansowania infrastruktury komunikacyjnej i usług dla nowych krajów członkowskich, w ramach ich planów i programów rozwoju.

3. Zapotrzebowanie i treść elektroniczna

Istnienie infrastruktury komunikacyjnej na najwyższym poziomie jest kluczowym warunkiem, aby obywatele, biznes i administracja mogły czerpać korzyści z możliwości, jakie oferuje społeczeństwo informacyjne.

Jednakże, istnienie takiej infrastruktury może być bez znaczenia, jeśli odpowiednie usługi i aplikacje nie są zapewnione użytkownikom końcowym, lub, jeśli nie posiadają wiedzy lub możliwości pełnego ich wykorzystania. Dostatecznie słaba baza zasobów treści, niski poziom wiedzy o korzyściach i możliwościach, jakie niesie SI, relatywnie wysokie koszty oraz braki w umiejętnościach posługiwania się ICT są największymi barierami w regionach mniej rozwiniętych.

Infrastruktura jest wprawdzie ważna, jednakże biznes i regiony muszą mieć jasną wizję zapotrzebowania na nowe usługi, które mogą generować.

Fundusze strukturalne powinny wspierać regiony w wzmacnianiu zapotrzebowania aspektów społeczeństwa informacyjnego, szczególnie zdolności firm i instytucji do efektywnego wykorzystania ICT. W tym celu należy podjąć następujące działania:

- Modernizacja sektora publicznego:

Należy zachęcać do zwiększenia zapotrzebowania na usługi szerokopasmowe, w celu zapewnienia masy krytycznej większej ilości użytkowników w administracji publicznej, unikając równocześnie uzależnienia od jednego operatora.

- *Stymulowanie zapotrzebowania w sektorze prywatnym:*

Stymulowanie zapotrzebowania dla typów lub „skupisk” małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) pozwoli na zwiększenie wiedzy i wykorzystania ICT.

- *Rozwój treści elektronicznych:*

Finansowanie działań związanych z rozwojem treści elektronicznych, włączając w to problematykę *e-government*, w szczególności na poziomie lokalnym i regionalnym powinno służyć zwiększeniu popytu na technologie szerokopasmowe.

- *Podnoszenie umiejętności związanych z posługiwaniem się technologiami cyfrowymi*

Wyposażenie użytkowników w niezbędne umiejętności do korzystania z połączeń szerokopasmowych.

Władze publiczne, a w szczególności władze lokalne i regionalne, mają do odegrania kluczową rolę w rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego poprzez: (1) wykorzystanie aplikacji i usług Społeczeństwa Informacyjnego w procesie modernizacji usług świadczonych obywatelom i firmom, (2) promocję Społeczeństwa Informacyjnego w regionie oraz (3) monitorowanie rozwoju sieci i usług komunikacyjnych w regionie, w celu uniknięcia wykluczenia społecznego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju działań regionalnych.

Szczególnie ważny jest dostęp do Internetu¹⁰, gdyż wpływa on na zwiększenie popytu poprzez wzmocnienie zainteresowania oraz udostępnianie obywatelom, firmom i instytucjom wiedzy o możliwościach wykorzystania aplikacji ICT w ich specyficznych dziedzinach. To spowoduje osiągnięcie masy krytycznej albo wystarczającego poziomu zapotrzebowania, niezbędnych do wzmocnienia rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego w regionie.

Wsparcie publiczne dla powyższych inicjatyw musi być zgodne z postanowieniami Traktatu odnośnie pomocy publicznej. Ponadto w zależności od konkretnego przypadku, wsparcie takie będzie musiało być zgodne również z zasadami określającymi np. wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw ¹¹ , pomoc regionalną ¹² lub „ <i>de minimis</i> ” ¹³ .

¹⁰ W szczególności, EFRR może wspierać administrację lokalną i regionalną w jej działaniach na rzecz wprowadzania administracji *on-line* i usług telematycznych oraz zapewniania obywatelom łatwego dostępu do nich. Przykładowo EFRR powinien wspomóc tworzenie Punktów Dostępu do Internetu w gminach i społecznościach lokalnych.

¹¹ Regulacja Komisji Europejskiej (EC) Nr 70/2001 z 12 stycznia 2001, dotyczące zastosowania artykułów 87 i 88 Traktatu Wspólnoty Europejskiej dotyczącego „pomocy państwa wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw”, OJ L 10, str.33

¹² Wskazówki o Krajowej Pomocy Regionalnej wsparciu dla regionów, OJ C 74 z dnia 10 marca 1998, str. 9

¹³ Regulacja Komisji Europejskiej (EC) Nr 69/2001 z 12 stycznia 2001, dotyczące zastosowania artykułów 87 i 88 Traktatu do pomocy „*de minimis*”, OJ L 10, str. 33

4. Finansowanie infrastruktury komunikacji elektronicznej: kryteria interwencji EFRR

Plan Działań *eEurope 2005* przewiduje, że projekty dotyczące budowy nowej infrastruktury i usług mogą zostać wsparte z funduszy strukturalnych w regionach kwalifikujących się do wsparcia, szczególnie na terenach wiejskich i obszarach oddalonych. Jest to jednakże podstawowy warunek, pomiędzy pewnymi kryteriami, który musi zostać uwzględniony podczas rozpatrywania i oceny inwestycji Społeczeństwa Informacyjnego. Wyróżniamy następujące kryteria związane z finansowaniem Społeczeństwa Informacyjnego:

- Potrzeba określenia ram strategicznych

Wsparcie z EFRR powinno być zdeterminowane strategią rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie. Co więcej, projekty infrastrukturalne muszą być zgodne z celami regionalnego rozwoju gospodarczego tj. wzrostu gospodarczego, konkurencyjności regionu tak samo jak równowagi działań gospodarczych. Odsobnione projekty nie powinny otrzymywać wsparcia. Powinny być one ponadto powiązane z innymi działaniami zorientowanymi na rozwój nowych aplikacji i usług.

Jako część strategii, projekty infrastrukturalne powinny zostać oparte na analizie potrzeb regionalnych i szans zidentyfikowanych w konsultacji z partnerami społecznymi i gospodarczymi, przy uwzględnieniu specyficznych ekonomicznych i instytucjonalnych warunków jak również obecnie funkcjonującej infrastruktury (tj. przeglądu istniejącej infrastruktury przed planowaniem nowych inwestycji).

Władze publiczne zwłaszcza regionalne i lokalne zaproponują działania społeczeństwa informacyjnego w ramach programów krajowych lub regionalnych. Ponoszą one również odpowiedzialność za to, aby działania inwestycyjne odpowiadały celom i zapotrzebowaniom regionu, a także aby były spójne z ogólną strategią rozwoju regionalnego, jak również gwarantowały równowagę gospodarczą.

<p>W świetle przyszłych zmian dostosowawczych, które zostaną wprowadzone do Celów 1 i 2, Komisja powinna być poinformowana o tym, co zawierają strategie, w formie uproszczonej specyfikacji (Aneks 1)</p>
--

- Zasięg geograficzny

EFRR bierze pod uwagę specyfikę regionalną, obejmującą czynniki geograficzne, które mogą się znacznie zmieniać w kwalifikujących się regionach. W szczególności, inwestycje muszą skupiać się na takich obszarach, które w innym wypadku - jeżeli nie otrzymałyby dofinansowania - zostałyby pominięte w warunkach wolnego rynku. Dlatego też główny nacisk powinien zostać położony na inwestycje na obszarach wiejskich i terenach oddalonych, które nie posiadają odpowiedniej infrastruktury. Wsparcie EFRR jest możliwe również na obszarach, gdzie działania komercyjne są niewystarczające, aby dostarczyć właściwą infrastrukturę, umożliwiającą funkcjonowanie zaawansowanych aplikacji i usług w interesie publicznym.

Pomimo że pomoc regionalna jest w zasadzie, ściśle dotyczy obszarów kwalifikujących się do wsparcia w ramach Celu 1 lub 2, inwestycje mogą być finansowane również poza tymi obszarami, ale pod warunkiem, że są wdrażane w sąsiednich obszarach (NUTS III) i są zgodne z kryteriami kwalifikowalności zawartymi w Rozporządzeniu (EC) 1685/2000¹⁴.

- *Neutralność technologiczna*

Kryteria wyboru dla inwestycji infrastrukturalnych w obszarze komunikacji elektronicznej muszą być zgodne z zasadą „neutralności technologicznej”. Wsparcie EFRR nie powinno *a priori* faworyzować żadnej konkretnej technologii, jak również ograniczać możliwości technologicznego wyboru przez regiony. Jeżeli projekt zakłada finansowanie bardzo specyficznej technologii – szczególnie w przypadku sieci szerokopasmowych, np. DSL; technologie drogą satelitarną, kablową, technologie bezprzewodowe itp.– lub określonej infrastruktury, wybór musi być jasno uzasadniony na podstawie dokonanej analizy korzyści i kosztów, przy uwzględnieniu możliwych alternatywnych rozwiązań dla dostarczenia usług.

- *Wolny dostęp*

Wsparcie finansowe będzie udzielane projektom, które są zgodne z nową regulacją prawną w sprawie sieci i usług komunikacyjnych, jak również z zasadami konkurencji (zasady udzielania pomocy państwa i przepisy antymonopolowe). Zgodność z tymi zasadami jest kluczowym warunkiem kwalifikowania się do wsparcia z EFRR. Towarzyszyć temu powinno jasne zadeklarowanie wolnego dostępu dla różnych operatorów.

Wsparcie z EFRR powinno być ograniczone, w szczególności, do infrastruktury tj. instalacji (światłowody, maszty,..) oraz sprzętu, który jest dostępny dla wszystkich operatorów i dostawców usług.

Lokalnie można rozważyć uwolnienie/rozwiązanie/ dostępu do pętli lokalnej.

Lokalizacja oraz wymogi techniczne punktów dostępu do nowej infrastruktury nie powinny faworyzować operatora mającego pozycję dominującą na rynku lokalnym, jak również nie powinny zniekształcać innych rynków.

¹⁴ Maksymalny kwalifikujący się wydatek operacji jest określony *pro rata* na podstawie proporcji korzyści z operacji, które są przewidziane jako wzrastające w regionie i powinny być oparte na ocenie niezależnego ciała od instytucji zarządzającej. Korzyści powinny być ocenione, biorąc pod uwagę specyficzne cele pomocy oraz jej spodziewanego efektu. Operacja nie może zostać zaakceptowana do współfinansowania, jeżeli proporcjonalna korzyść jest mniejsza niż 50%.

Do każdego środka w ramach działania pomocy, wydatki kwalifikowane danej operacji zaakceptowanej w pkt. 2.1 nie powinny przekraczać 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych działania. Ponadto wydatki kwalifikowane wszystkich operacji w pomocy zaakceptowane w pkt. 2.1 nie powinny przekraczać 5% wszystkich wydatków kwalifikowanych w pomocy.

Przypadki projektów z infrastrukturą, która nie jest otwarta dla wszystkich

Bezpośrednie finansowanie instalacji i sprzętu, który, nie jest otwarty dla wszystkich, ale jest przeznaczona dla jednego lub więcej operatorów, nie kwalifikuje się do finansowania jako projekt „otwartej infrastruktury”. Przykładem takiej sytuacji jest infrastruktura, która została zarezerwowana dla konkretnego operatora, jako efekt porozumienia zawartego pomiędzy nim a władzą regulującą.

Finansowanie instalacji i sprzętu przeznaczonego dla określonego użytkownika końcowego może stanowić pomoc państwa, jeśli taki użytkownik jest przedsiębiorcą. W konkretnym przypadku wsparcie dla przedsiębiorcy może nie być uznane za pomoc państwa, jeżeli jest niezbędne do zapewnienia „usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym” - *service of general economic interest (SGEI)*.

Kiedy inwestycja może stanowić pomoc państwa, wówczas udzielenie pomocy musi być zgodne z zasadami określającymi wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw lub zasadami udzielania pomocy regionalnej albo zasadą „*de minimis*”.

Dostarczenie usługi powinno być zgodne z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, proporcjonalności i minimalnego zniekształcenia rynku. Jeśli usługa nie jest przyznana w wyniku otwartej, transparentnej i niedyskryminującej procedury, operator jest zobowiązany prowadzić odrębny system księgowy dla danej usługi, który pozwoliłby określić wysokość publicznej kompensacji lub taryf stosownych dla danej usługi.

5. Zasady wdrażania

Projekty infrastrukturalne spełniające kryteria omówione powyżej, powinny ponadto być wdrażane według określonych kluczowych zasad, które wymienione zostały poniżej. Zgodnie z zasadami konkurencji, należy stwierdzić, że wsparcie z EFRR nie jest pomocą państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1. Traktatu, ale musi spełniać te same zasady i – w niektórych wypadkach – współgrać z poziomem finansowania państw członkowskich, gdyż wpływa to na całkowitą wartość pomocy.

- Procedura przetargowa

Podstawą zawierania kontraktów powinna być procedura przetargu nieograniczonego. Powinny być one ogłaszane na odpowiednim poziomie (krajowym, regionalnym lub lokalnym) pod nadzorem kompetentnej władzy, która zagwarantuje zgodność z odpowiednimi przepisami prawnymi oraz spójność z krajową polityką społeczeństwa informacyjnego.

Oferenci powinni być zapraszani do przedkładania swoich ofert technicznych i finansowych. Kontrakt powinien zostać zawarty z oferentem, który dostarczy usługi z uwzględnieniem warunków wymaganych specyfikacją po najniższej cenie.

- Finansowanie

Wsparcie z EFRR powinno być ograniczone do kwoty niezbędnej do dostarczenia usług. Zasadą jest finansowanie zarówno instalacji, jak i wyposażenia, które są otwarte dla wszystkich operatorów i dostawców usług.

Projekty powinny zawierać wystarczające i szczegółowe informacje w celu zagwarantowania właściwej oceny spełnienia warunku – z punktu widzenia instytucji zarządzającej – odnoszącego się do spójności z ogólnymi celami rozwoju gospodarczego oraz zgodności z regułami konkurencji.

- Własność

Subsydiowana infrastruktura może należeć do podmiotu publicznego, podmiotu prywatnego, który dostarczy również dofinansowanie, albo podmiotu publiczno-prywatnego. We wszystkich przypadkach, zagwarantowany musi być dostęp do infrastruktury dla wszystkich operatorów na zasadach niedyskryminujących. Zasadą jest, że wsparcie udzielone przez Wspólnotę nie może wzmacniać pozycji dominującej jakiegokolwiek operatora, jak również nie może zniekształcać zasad konkurencji.

W przypadkach, gdy infrastruktura podlega dzierżawie prywatnemu przedsiębiorcy, szczegółowe zasady będą ustalane indywidualnie. W niektórych krajach, prawo narodowe zostało tak zmodyfikowane, że np. władze lokalne mają możliwość, pod określonymi warunkami, stać się operatorami.

Z punktu widzenia zgodności z prawem unijnym istotne jest rozróżnienie finansowania infrastruktury, której właścicielem jest podmiot publiczny od infrastruktury, której właścicielem jest przedsiębiorca prywatny.

Infrastruktura należąca do władz publicznych

Finansowanie infrastruktury, która należy do władz publicznych nie oznacza zastosowania pomocy państwa w znaczeniu Artykułu 87(1). Przetargi na prace przy tworzeniu takiej infrastruktury muszą być zgodne z odpowiednim Wspólnotowym prawodawstwem w tym zakresie.

W przypadku, gdy infrastruktura oferowana jest przedsiębiorcom, powinno być to dokonywane na zasadach niedyskryminacji i po wniesieniu określonych opłat. Nie oczekuje się, że opłaty te pokryją cały koszt inwestycji – w przypadku, gdy rynek nie jest w stanie zapewnić odpowiednich usług – nie powinny one również pozwolić użytkownikom infrastruktury na osiągnięcie z tego tytułu dodatkowego zarobku.

Z chwilą, gdy usługi ekwiwalentne do dostarczanych przez finansowaną infrastrukturę, są dostępne na rynku, infrastruktura powinna zostać wydzierżawiona w zamian za opłaty umożliwiające pokrycie kosztów i uczciwy zwrot inwestycji.

Jeśli zarządzanie powierzone jest stronie trzeciej, powinno być ono przyznawane na określony czas, w wyniku otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedury, najlepiej na zasadach konkurencyjności, prowadzącej do opłacenia dzierżawy przez posiadacza koncesji. Generalną zasadą jest, iż procedury powinny być zorganizowane na odpowiednim

szczeblu (krajowym, regionalnym i lokalnym) pod nadzorem kompetentnej władzy, która powinna zagwarantować zgodność z odpowiednimi przepisami prawnymi oraz spójność z krajowymi i regionalnymi politykami społeczeństwa informacyjnego.

Zarządzający infrastrukturą podlega wymogom, gwarantującym charakter infrastruktury jako otwartej dla wszystkich operatorów dostarczających usługi komunikacji elektronicznej, na zasadach niedyskryminacji.

Infrastruktura należąca do przedsiębiorcy (ów)

W przypadku współfinansowania infrastruktury, której właścicielem jest przedsiębiorca, państwo może udzielić dofinansowania pod warunkiem akceptacji wymogów, które ochronią charakter infrastruktury jako narzędzia otwartego dla wszystkich operatorów zajmujących się sieciami komunikacji elektronicznej oraz usługami, na niedyskryminujących warunkach.

Ponadto należy udowodnić, że wielkość pomocy państwa została określona na poziomie minimalnym, niezbędnym do realizacji projektu, w celu zagwarantowania, że operator nie otrzymał więcej niż w normalnych warunkach rynkowych. Pomoc państwa powinna być przyznana w oparciu o procedurę przetargu nieograniczonego. Generalną zasadą jest zorganizowanie takiej procedury, która powinna być zorganizowana na odpowiednim szczeblu (krajowym, regionalnym i lokalnym) pod nadzorem kompetentnej władzy, która powinna zagwarantować zgodność z odpowiednimi przepisami prawnymi oraz spójność z krajowymi i regionalnymi politykami społeczeństwa informacyjnego. Oferenci zostaną zaproszeni do przedłożenia swoich ofert technicznych i finansowych. Kontrakt powinien zostać zawarty z oferentem, który zaproponuje usługi z uwzględnieniem warunków wymaganych specyfikacją po najniższej cenie.

- Przejrzystość

Operatorzy infrastruktury muszą zastosować księgowy system kosztów, który umożliwi kalkulację i ocenę wszelkich odszkodowań i subsydiów zgodnie z prawem konkurencji. Tylko w oparciu o taki system będzie można w sposób przejrzysty i efektywny stworzyć taryfy i naliczać koszty dla odpowiednich części przedsięwzięcia.

Regulacja dotycząca komunikacji elektronicznej wymaga m.in., żeby władze regulacyjne były niezależne w sensie prawnym i funkcjonalnym od organizacji, które są odpowiedzialne za dostawę usług dostępowych, wyposażenia czy usług komunikacyjnych. W przypadku, gdy władze lokalne spełniają funkcje regulacyjne, głównie w kwestiach np. zezwoleń na budowę, kraje członkowskie będą respektowały zasady przejrzystości i niedyskryminacji, oraz zapewnią, że przywileje te zostaną przyznane na podobnych zasadach aplikantom, którzy nie czerpią korzyści z pomocy.

- Poziom dofinansowania

Odpowiedzialność za ocenę i wybór projektów spoczywa na regionach. Przy udzielaniu pomocy z EFRR należy wziąć pod uwagę ekonomiczne i finansowe korzyści, które przyniesie projekt, zgodnie z postanowieniami art. 29 ust. 4 rozporządzenia Rady z dnia 21

czerwca 1999 wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych (1260/1999/WE)¹⁵.

Jeżeli projekt dotyczący infrastruktury komunikacyjnej jest inwestycją generującą znaczący dochód¹⁶ netto, poziom współfinansowania zostanie zmodyfikowany na podstawie pełnej analizy kosztów i korzyści. Należy jako generalną wskazówkę potraktować, iż projekty generujące znaczący dochód netto to te, których dochód netto przekracza 25% rzeczywistych kosztów inwestycji z uwzględnieniem właściwego poziomu dyskonta (t.j. 6%).

- Ewaluacja, monitorowanie i wykorzystanie wskaźników

Ocena efektywności wsparcia z funduszy strukturalnych dla regionów jest istotna z punktu widzenia opłacalności inwestycyjnej i szacowania przyszłych decyzji inwestycyjnych.

W warunkach wstępnej oceny projektów, w szczególności, jeżeli odnoszą się do infrastruktury komunikacyjnej, należy wziąć pod uwagę następujące kryteria:

- Penetracja sieci komunikacji elektronicznej (na 100 gospodarstw domowych, bądź, jeśli nie ma takich danych, linii na 100 mieszkańców)
- Przychód z sieci komunikacji elektronicznej na 1 mieszkańca
- Aktywni operatorzy (usługi i sieci) w regionie/obszarze
- Ewolucja rynku (podział i wzrost rynku)
- Penetracja, przychód i przenikanie innych sposobów komunikacji (komunikacja satelitarna, bezprzewodowa, komórkowa i inna)
- Zwiększenie możliwości korzystania z usług

Ponadto, powinny zostać dostarczone szczegółowe informacje o projekcie, które powinny zawierać takie dane jak: całkowity koszt, oczekiwany zwrot kapitałowy inwestycji, szacowany poziom nowych (bezpośrednich) miejsc pracy oraz zmiany w lokalnej gospodarce z uwzględnieniem działalności opartej na wiedzy.

¹⁵ Rozporządzenie Rady Nr 1260/99 z 21 czerwca 1999 wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych, art. 29 ust. 4

”... Jeżeli w ramach danej pomocy finansowane są inwestycje generujące zysk, wkład Funduszy dla tych inwestycji powinien zostać ustalony w świetle ich wewnętrznej charakterystyki, w tym wielkości granicy brutto samofinansowania, która jest normalnie oczekiwana dla danej klasy inwestycji w świetle warunków makroekonomicznych, w jakich mają być wdrażane inwestycje, i bez zwiększania wydatków z budżetu krajowego jako rezultatu współfinansowania przez Fundusze.

W każdym razie, wielkość wkładu Funduszy powinna być przedmiotem następujących pułapów:

- a) w przypadku inwestycji infrastrukturalnych, generujących znaczący zysk netto, wkład nie może przekroczyć:
- i) 40% całkowitego, kwalifikującego się kosztu w regionach objętych Celem 1, który może zostać zwiększony o nie więcej niż dodatkowe 10% w państwach członkowskich objętych Funduszem Spójności;
 - ii) 25% całkowitego, kwalifikującego się kosztu w obszarach objętych Celem 2;
 - iii) powyższe wielkości mogą zostać zwiększone przez kwoty dla form finansowania innych niż pomoc bezpośrednia, pod warunkiem, że wzrost ten nie przekracza 10% całkowitego, kwalifikującego się kosztu;...”

¹⁶ „Substantial nett revenue” - należy zwrócić szczególną uwagę na ten zapis - MGPIPS

Lista wskaźników powinna być wykorzystana do monitorowania wpływu generowanego przez projekty SI wspierane przez EFRR. W tym celu stworzone powinny zostać regionalne wskaźniki, tam gdzie jest to konieczne, uwzględniając wskaźniki *eEurope2005*. Pod uwagę należy wziąć szczególne uwarunkowania lokalne.

6. Przypadek drugiej generacji telefonii komórkowej

Jako ogólną zasadę należy uznać, że inwestycje w telefonię komórkową drugiej generacji są inwestycjami zyskownymi, zatem wsparcie z EFRR nie jest uzasadnione z przyczyn ekonomicznych. W związku z tym, że pokrycie całego bardzo rozległego obszaru siecią może generować straty, proporcjonalne jego pokrycie implikuje konieczność subsydiowania krzyżowego¹⁷. Może się jednak zdarzyć, że kraj członkowski chce rozszerzyć zasięg na pozostałą populację, zamieszkującą tereny dotychczas nie objęte zasięgiem, aby zapewnić zdolność ekonomiczną takich inwestycji. W takich przypadkach, wsparcie z EFRR może być przyznane dla „terenów nie objętych”, gdzie inwestycje nie są finansowo opłacalne.

Kwestie konkurencji

Inwestycje ograniczone do otwartej infrastruktury, np. instalacje i sprzęt zapewniający niedyskryminujący dostęp dla wszystkich operatorów, nie stwarzają szczególnych problemów w punkcie widzenia polityki konkurencyjności. Możliwość wyboru i zmiany dostawcy usług musi być zapewniona poprzez zastosowanie taryf uczciwych wobec innych operatorów, kiedy jest to niezbędne dla uniknięcia dyskryminacji między operatorami. Wymaga to stworzenia lokalnej usługi umożliwiającej styk z lokalną infrastrukturą wszystkim operatorom, aby zapewnić współ-dzielenie aktywnej infrastruktury, zgodnie z zasadami konkurencji.

Bezpośrednie wsparcie dla usług bądź sprzętu, który jest przeznaczony dla jednego lub więcej operatorów nie kwalifikuje się jako projekt infrastrukturalny, np. w przypadku instalacji zarezerwowanych dla określonego operatora w wyniku umowy z władzami regulującymi. W takim przypadku interwencja państwa może być wytłumaczona przez potrzebę zapewnienia „usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym” (zgodnie z artykułem 86.2 Traktatu), w przypadku, gdy operatorzy nie otrzymują nadwyżki finansowej, która przewyższa finansowo dodatkowe koszty netto usługi.

Zapewnienie usługi powinno być zgodne z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, proporcjonalności i minimalnego zniekształcenia rynku. Jeśli usługa nie jest przyznana w wyniku otwartej, transparentnej i niedyskryminującej procedury, operator jest zobowiązany prowadzić odrębny system księgowy dla danej usługi, który pozwoliłby określić wysokość publicznej kompensacji lub taryf stosownych dla danej usługi.

¹⁷ W ramach działalności przedsiębiorstw zintegrowanych – pokrywanie strat jednej z dziedzin działalności zyskami z innej działalności. Krzyżowe subsydiowanie jest zakazane zgodnie z regulacjami UE np. w sektorze energetycznym – przypis polski.

Regionalna Strategia Społeczeństwa Informacyjnego

Schemat opisowy

I. Diagnoza stanu

- Obowiązujące dokumenty strategiczne (do wysłania do DG REGIO)
- Istniejące projekty: spis infrastruktury sieciowej (komórkowa/szerokopasmowa), aplikacje/usługi i treść elektroniczna)
- Ocena potrzeb rozwoju gospodarczego

II. Wyzwania i cele średniookresowe

- Spójność regionalnej strategii SI z ogólną strategią rozwoju regionu
- Powiązania celów SI i ich wkład w ogólne cele programowe
- Główne wyzwania rozwoju gospodarczego

III. Główne projekty podlegające finansowaniu

W relacji do punktu I niezbędnym jest określenie informacji z uwzględnieniem następujących danych:

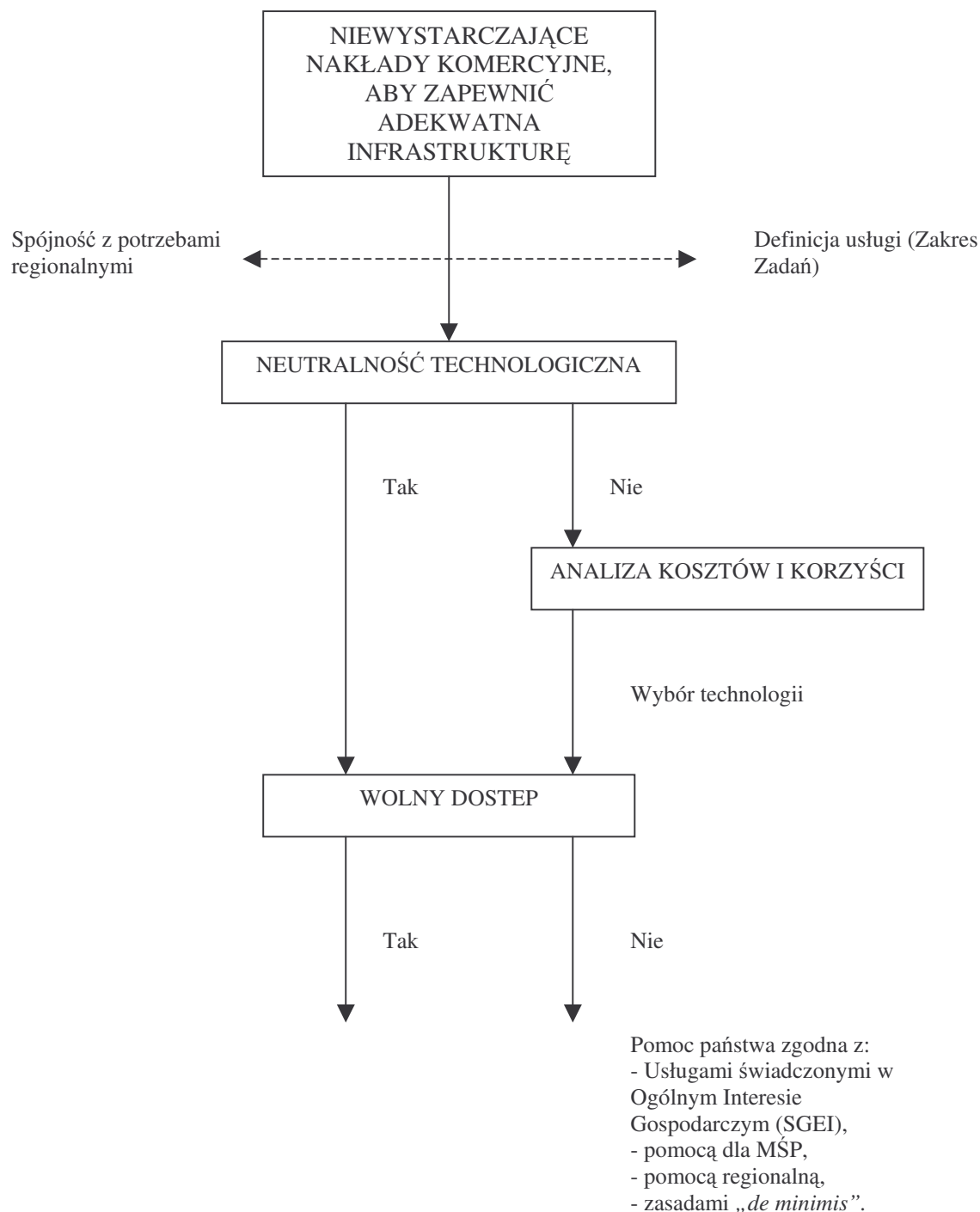
- Charakter działań
- Zawartość projektów
- Lokalizacja inwestycji
- Zakres finansowy
- Rentowność projektu

IV. Przewidywane koszty

Region będzie musiał przedstawić przewidywany kosztorys całości inwestycji, zarówno dla projektów współfinansowanych jak i nie współfinansowanych.

Aneksy: Mapy obszarów posiadających dostęp do infrastruktury szerokopasmowej/telefonii komórkowej

Schemat I: Kryteria finansowania infrastruktury przez fundusze strukturalne

Schemat II: Zasady implementacji

WŁAŚCICIEL	PUBLICZNE	Partnerstwo publiczno-prywatne	PRYWATNE
DZIAŁANIE			
Wybór prywatnego wykonawcy		Przetarg	Przetarg
Wybór dostawcy sprzętu i usług	Zasady zamówień publicznych	Przetarg	Wolny
Wybór zarządzającego infrastrukturą	Koncesja lub bezpośrednie zarządzanie bez kolizji z regulacjami prawnymi	Bez kolizji z regulacjami prawnymi	Wolny
Dostęp do infrastruktury	Otwarty dla wszystkich → bez problemu lub Zamknięty – potrzeba notyfikacji KE	Otwarty dla wszystkich → bez problemu lub Zamknięty – potrzeba notyfikacji KE	Otwarty dla wszystkich → bez problemu lub Zamknięty – potrzeba notyfikacji KE